

ÇEŞİTLİ MESELELER

Gelenekler-Hazreti İsa-Dil Devrimi-İslamiyet ve Akıl

Gelenekte görenek arasındaki fark?

Soru şu: Siz geleneği milliyetin ayırıcı vasfı olarak alıyorsunuz ve Türkiye doğru adı kitabınızda da geleneği milliyet için verdiğiniz tarihin temelini koyuyorsunuz. Oysaki hemen bütün Türk yazarları ve fikir adamları gelenek ile göreneği hiç ayırt etmiyorlar. Arada kötü geneleklerimiz diyenler de var.

Cevap: Gelenek de, görenek de toplumun mâşerî, kamul duyuncundan doğan değer yargımasıdır. Değer yargıması iki türlüdür: Sosyal tipin, sosyal tipe, sosyal bölümden sosyal bölüme değişimler. Birde toplumun yaşayışı boyunca hemen hemen hiç değişmeyenler. İşte «örf, âdet, görenek, kalıntı» dediğimiz değer yargıları değişimlerdir ise hiç değişmeyenlerdir. «Dilin sentaksi, cinsiyeti, mimikler, melodiler, motifler, mit'ler» gibi. Bunlar hayvanlardan halkemiği, bitkilerde görde biçimi gibidir, canlılığı varlığın yaşayışı süresince hiç değişmezler. O

YAZAN:

İsmail Hakkı BALTACIOĞLU

Bana okuyucularımın mektup gelir. Her biri bir konu ile ilgilidir. Her biri bir düğümün çözülmesini ister. Bu mektuplar beni hem üzer hem de sevindirir. Sevinçlidir. Çünkü benim işe yaradığına inanarak bir takım insanların var olduğuna inanırım. Üzer, çünkü her mektup bana cevap vermek için vakit yoktur, her mektup zarfını pullayacak kadar da param yoktur!. En kestirme yol, bu mektuplara toptan cevap vermektir. Ben de öyle yapıyorum işte. Bu yazımda bir çok mektuplara cevap vermiş oluyorum. Böyle yapmanın bir iyiliği de şu: bu yazılarımı okuyanlar bugünkü fikir ve kültür neslinin en çok hangi konulara karşı ilgi gösterdiklerini anlayacaklardır.

nun için göreneğin iyisi, kökünü olur da geleneğin olmaması, hep iyidir, güzeldir, doğrudur. Çünkü milletin yaratıcı özünü olan odur.

Hazreti İsa göğe çekildi mi çekilmedi mi?

Çok sevdiğim ve ari sili bir müslüman olduğuna da inandığım Ziya Yıldırım bir gün evime geldi. Bana şu sözleri söyledi:

— Hocam! Kur'an'a göre İsa Çarşıya gerilmedi, Yahu

diler İsa yerine onun bir benzerini çarşıya gerdiler, İsa göğe çekildi deniliyor. Oysa ki bu, fizik kanunlarına karşıdır. Siz bunu nasıl açıklarsınız? Nasıl olur da bir insan göğe çekilir?

Ziya Yıldırım'ın içine düştüğü şüphenin derecesi yüzünden belli oluyordu. Ona sordum:

— Bu âlemi yoktan var eden kimdir?

— Allah, şüphesiz, dedi, tekrar sordum:

— Peki fizikoşimi, biyoloji, sosyoloji kanunlarını yoktan var eden kim?

— O da Allah, şüphesiz, dedi. Bunun üzerine

— Şimdi size yâsin sûresinin bir âyetini okuyorum, dinle bak, dedim. Ve benim Kur'an tercümesini açıp okumağa başladım.

«Yerleri, gökleri yaratana bunlar gibilerini yaratmaya gücü yetmez olur mu? Besebelli ki yeter. Yaratıcı da O'dur, bilici de O.» (Ayet S. 1)

Ziya Yıldırım'ın yüzüne renk gelmişti. Gözleri parlardı. Şu sözleri de söyledi.

— Bu âlemde iki takım olay var, besbelli. Tabiatın olayları, tabiat üstü olaylar. Bu iki takım olayın ikisi de kim konusu var: Tabiat kanunları, tabiat üstü kanunlar. İnsanın özü topraktan yaratılması tabiat üstü bir olaydır. Öldükten sonra dirilmesi de öyle. İsa'nın göğe çe-

kilmesi de öyle. Şimdi anlıyorsunuz, işte, yerleri gökleri yoktan, var eden 'Allah'ın başka mucizeler yaratmaya da gücü yeter. Kaldık Kur'an'a göre İsa'nın göğe çekilmesi olduğu doğru değildir. Gerçi bazıları Nisa sûresinin 158'inci âyetini böyle tefsir etmek istemişlerdir. Ben de doğru değildir. Âyetin bu kısmı benim Kur'an tercümeimde şöyle karşılanmıştır: «Allah İsa'yı kendi katına yükseltti.» yani, Allah İsa'yı bu dünyadan öbür dünyaya göçtürüp sonsuzluğa ulaştırıldı.»

Dil devrimi mi, Dil evrimi mi?

Bana ve benim için yazılan yazılarda yeni ve alışılmamış kelimeler kullanıldığını ileri sürerler, hem bayağı suçlanırmak isterler. Önce şunu söyleyeyim ki ben dilde tedricî tekâmülcü, evrimci değilim, yaratıcı tekâmülcü devrimciyim. Ben bütün yeniliklerin devrimle, birden bire, yaratma yoluyla olduğuna inanmışımdır. Böyle olunca dilde de devrimciyim demek tir.

— Dili bırakalım da kendi oluşuna, kendi kendine tekâmül etsin.

— Edemez, duraklar, zorlamak gerçektir. Yine soruyorlar:

— Peki ama, her ortaya atılan yeni kelime, yeni terim tutar mı?

— Tutmaz. Ancak, ortaya atılmak zorundasınız, çünkü tutup tutmayacağını bilmiyorsunuz. Bilim bunu önceden kestiremiyor. Haklı olarak şu soruyu da soruyorlar:

— Peki ama, ortaya atılan kelimeler arasında «Karakter» karşılığı olarak bulunan «iza» kelimesi gibileri de var. Buna ne dersiniz?

— Karakter karşılığı olarak «ira» nin teklif edilmesi bir sakarlıktır. İra tutmadı ve tutmayacaktır.

..(Devamı Sayfa 3'te.)

İ-a

—Baştarafı Sa. 2 de—

Dil devrimciliğini hırpala yan, onu git gide gözden düşüren ballı başlı sebep dil dediğimiz sosyal gerçeğin ratiyonel bir gerçek olduğu kadar hattâ ondan çok estetik bir gerçek olduğunu anlamamasıdır. İra kelimesi, tarihlik benliği ne olursa olsun, aati pati uyandıran bir kelimedir. Onun için yalancı bir kelime olmamakla birlikte onun gibi antipatik olmayan karakter kelimesinin yerini tutamaz kaldı ki karakter kelimesinin kalıbı ile içi arasındaki azlaşma irada hiç yoktur. İçine yetecek kadar artık dilci almayan bir dil kurumu dil devrimini başaramaz

— Doğru bir türk dili sözlüğü varmıdır?

— Yoktur, Bu yokluk çok acıklıdır..

İslâmiyet yalnız akla mı söyler?

İslâmiyetin akla, mantığa söyleyen bir din olduğunu söylerler. Doğrudur. Kur'an'da akla, mantığa söyleyen birçok âyetler vardır. Hattâ «âyet» kelimesinin bir anlamı da delil, hegedir. Kur'an yerlerden, göklerden, güneşten, yıldızardan, gezegenlerden, oranın yürüngelerinden, kanatlarından ve tümünün bir den den ve düzenle devindiğinden söz açtığı zaman bunların Allah'ın yasası olduğunu söyler.

Evet, islâm dini rationnel, aklî bir dindir. Ancak, islâm dini hem de hissî, sırrî bir dindir. Gaybî, yani bilinmezide doğru, gerçek olarak gösterir. Dikkat! Kur'an'da sözü geçen şuur yalnız «basar», a kıl gözü değildir. Bir de gönül gözü, «basiret» vardır. Gözün görmediklerini bu iç göz görür. Kur'an Muhammed'in gönlüne bildirilmiş bir «Vahy» gönüle bildirmek demektir.

Boğazlıçl Üniversitesi

Arşlv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtı

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWRT0200504